

Nordland Bondelag
PB 383
8001 BODØ

Deres ref

Vår ref
19/144-

Dato
24. januar 2019

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 7 - Nordland - 2019

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit over Miljødirektoratets vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 7 i 2019.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det er også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet fattet 29. november vedtak om kvoter for kvotejakt på gaupe i regionene 2, 4, 5, 7 og 8. Nordland Bondelag og Nordland Sau og Geit påklagde vedtaket 17. desember 2018. Miljødirektoratet behandlet klagen 8. januar 2019 og fastholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag.

Klagers anførsler

Klager mener det må fastsettes en kvote for hele fylket på seks gauper samt at det innføres kvotefri jakt på gaupe i Lofoten og Vesterålen. De begrunner kravet med usikkerhet til bestandsregistreringer på gaupe i Nordland, betydelige tap til beitenæringa pga. gaupe samt byrdefordelingsprinsippet som er lagt til grunn for gaupe i forvaltningsplan for rovvilt i region 7. De mener bestandsregistreringen har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig og må betraktes som minstemål. Klager viser også til en betydelig bestandsøkning siste år og at bestandsmålet raskt vil bli overskredet uten uttak i 2019. De viser til en betydelig økning i antall tap av sau til fredet rovvilt i 2018 samt til vedtatt forvaltningsplan for rovvilt om byrdefordeling og nemndas sin anmodning til direktoratet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet fattet 29. november 2018 vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i regionene 2, 4, 5, 7 og 8. Direktoratet har i vedtaket gitt en grundig beskrivelse av hjemmelsgrunnlaget, om bestandssituasjonen for gaupe og om skadepotensialet på husdyr og tamrein. Det er også redegjort for rovviltneemndenes anbefalinger om fastsetting av kvoter for de enkelte regionene. Når det gjelder region 7, sier Miljødirektoratet at bestandsovervåkingen viser store svingninger i antall registrerte familiegrupper. Siden 2013, da regionen oppnådde bestandsmålet på 10 familiegrupper, har antallet ligget mellom 4 og 6 familiegrupper, unntatt i 2018 hvor det er registrert 8,5 familiegrupper. I sin vurdering sier Miljødirektoratet blant annet:

"På landsbasis er gaupebestanden for sjette året på rad under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 65 årlig ynglinger. Bakgrunnen er lav måloppnåelse i flere regioner. De to nordligste regionene har ikke nådd bestandsmålet siden 2013 og region 4 og 5 har ikke oppnådd bestandsmålet siden 2011. Årsakene er flere, beregninger av antall familiegrupper påvirkes av ulike feilkilder som tetthet av familiegrupper og mellomårsvariasjoner i antall hunner som får frem unger. Mattilgang og klima er sannsynlige forklaringer. I tillegg er tallene på antall familiegrupper for 2014 og senere år ikke direkte sammenlignbare med tidligere år grunnet endret metodikk på grunn av samordning med Sverige. Direktoratet har vurdert bestandssituasjonen i region 7 og 8 og konstaterer at det er en svak oppgang i antall registrerte familiegrupper i region 7 mens det er en svak nedgang i region 8. Det er fortsatt behov for bestandsvekst i begge regioner for å nå det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionene. Det samme gjelder for region 4 og 5. I region 2 ble det i 2016 og 2017 registrert hhv 9,5 og 9 familiegrupper av gaupe og regionen var under bestandsmålet for første gang siden 2008. Direktoratet har vurdert bestandssituasjonen og konstaterer at den inneværende år er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet og at det har vært vekst i bestanden de siste to årene. Antall sau og tamrein erstattet som drept av gaupe har hatt en generell nedgang siden 2013 mens de siste tre årene har erstatningene vært forholdsvis stabilt på landsbasis. I de enkelte regionene har det vært både økning og nedgang i antall dokumenterte tap. I region 7 har tapet av sau og rein til gaupe økt noe sammenlignet med året før. Tapene er spredt over store deler av fylket og noen områder har mer konsentrert tap. I region 8 har tapet av rein til gaupe økt siden fjoråret. Tapet av sau til gaupe i 2018 er beskjedent med fire dokumenterte sau drept av gaupe i Troms og en dokumentert sau drept av gaupe i Finnmark. I region 2 er det registrert en nedgang på 9 % i antall dokumenterte gaupeskader på sau fra i fjor. De fleste skadene er registrert i Telemark og Buskerud."

Videre sier Miljødirektoratet:

"Ut ifra en totalvurdering av ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet det ikke som forsvarlig å fastsette en kvote for jakt på gaupe i region 7 og 8 i henhold til rovviltneemndenes anmodning. Direktoratet konstaterer at bestanden i begge regioner er lav og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet i regionene. Gaupe er en jaktbar viltart og høsting av vilt kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kvotejakt på gaupe er etter direktoratets vurdering ikke (rettet av KLD) forenelig med behovet for økt bestandsvekst i disse regionene. Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet ovenfor og direktoratets brev 1. juni 2018 hvor fylkesmennene i begge regioner er gitt betinget fellingstillatelse på gaupe som kan iverksettes etter gitte vilkår."

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

"På landsbasis er gaupebestanden for sjette året på rad under det nasjonale fastsatte bestandsmålet på 65 årlige ynglinger, og i henhold til NINA rapport 1519 er det registrert 57,5 familiegrupper av gaupe i Norge i 2018. Rovviltregion 4, 5, 7 og 8 ligger under sine

nasjonalt fastsatte bestandsmål for 2018. Rovviltregionen 2, 3 og 6 ligger over sine mål. Miljødirektoratet viser for øvrig til sine vurderinger i vedtaket av 29. november 2018 vedrørende antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge. Angående klagers påstand om at overvåkingen av gaupe har for mange usikre parametere til å fremstå som fullt ut troverdig viser direktoratet til NINA rapport hvor det fremgår at beregninger av antall familiegrupper påvirkes av et antall feilkilder, men at i de fleste deler av landet synes SNO sitt nettverk å fange opp de aller fleste familiegruppene. De siste årene er det også gjennomført ekstra lete innsatser i regi av SNO, NJFF og forskningsprosjekt. Tidligere forskning på utvikling av gaupebestanden basert på overvåkings- og jaktdata viser også at overvåkingsprogrammet fanger opp endringene i gaupebestanden i Norge over tid på en bra måte. Direktoratet mener derfor at bestandsovervåkinga av gaupe i Norge på en bra og troverdig måte viser størrelsen på bestanden av gaupe i Norge og i regionene. Direktoratet har også vurdert prognosene for utvikling av gaupebestanden i Norge og i regionene. Det fremgår av Rovdata sin rapport over utvikling av gaupebestanden at prognosene er heftet med betydelig usikkerhet, spesielt i regioner med små bestandsmål. Det er allikevel den best tilgjengelige informasjonen og kunnskapen forvaltningen har for å kunne beregne kvoter i 2019.

I direktoratets vurdering av rovviltneemnda i region 7 sin anmodning om kvotejakt på gaupe har vi lagt vekt på siste års bestandsregistrering og hvorvidt regionen har nådd bestandsmålet samt utviklingen i bestanden tidligere år, skadeomfang og skadepotensial og arealdifferensieringen i regionen. Direktoratet har også vurdert prognosen for antall familiegrupper av gaupe i regionen i 2019. Direktoratet viser til at det er registrert vekst i gaupebestanden i Nordland i 2018, mens prognosen viser ingen økning i antall familiegrupper for 2019. Prognosen viser 67% sannsynlighet for at gaupebestanden er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen i 2019. Direktoratet konstaterer at bestanden i Nordland er under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen og at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet. Gaupe er en jaktbar viltart og høsting av vilt kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kvotejakt på gaupe er etter direktoratets vurdering ikke forenelig med behovet for økt bestandsvekst i denne regionen. Ved vurdering av kvotejakt skal det også vurderes den skade som viltet gjør og at kvotejakten styres mot områder med skadeproblemer. Direktoratet viser i denne sammenheng til skadeomfanget beskrevet i vårt vedtak 29. november 2018 og til direktoratets brev 1. juni 2018 hvor fylkesmannen er gitt betinget fellingstillatelse på gaupe som kan iverksettes etter gitte vilkår."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77 og rovviltforskriften §§ 7, 11 og 13. Der bestanden ligger på eller over det bestandsmålet som er fastsatt for regionen de siste tre årene har rovviltneemnda myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Ligger bestanden under bestandsmålet kan Miljødirektoratet fatte vedtak om kvote, jf. rovviltforskriften § 13. For rovviltregion 7 er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fatte vedtak.

En beslutning av Miljødirektoratet om ikke å åpne for kvotejakt er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7 i 2019 kan derfor ikke påklages. Siden Miljødirektoratet har besluttet ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7 som del av et vedtak for flere regioner, og opplyst at dette er et vedtak som kan påklages til Klima- og miljødepartementet, har departementet likevel funnet å ville realitetsbehandle klagen.

Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille vilkår om avbøtende tiltak.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket 2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt bestandsmål for gaupe i region 7 med 10 årlige ynglinger.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, vises det til informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). NINA rapport 1519: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2018 som gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Som det fremgår av Miljødirektoratets behandling av saken, har gaupebestanden i region 7 de senere årene ligget under det fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i naturmangfoldloven. § 8 er dermed oppfylt.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften § 3 og § 4, der det fremgår at det er satt bestandsmål på 10 ynglinger for regionen.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og noe skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Andre viktige samfunnsinteresser er vektlagt i saken, jf. nml. § 14.

Departementet viser til at gaupebestanden på landsbasis i flere år har ligget under det fastsatte bestandsmålet på 65 ynglinger i året. Også for region 7 har bestanden ligget under det fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet. Vi viser også til at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser på gaupe som kan iverksettes når vilkårene er til stede.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets beslutning om ikke å åpne for kvotejakt på gaupe i region 7. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det er også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 7